



LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Vivulskio g. 11, LT-03162 Vilnius, tel. (8 5) 266 8176, (8 5) 266 8169, faks. (8 5) 266 4209, el. p. post@socmin.lt, <https://socmin.lrv.lt>. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 1886 03515

Lietuvos Respublikos Seimo Socialinių reikalų ir darbo komitetas	2019-10-01	Nr. (23.3-55) SD Nr. 103-P-39
	2019-10-02	Nr. 103-P-40
Lietuvos Respublikos Vyriausybei	2019-09-30	Nr. S-3372
	2019-10-04	Nr. S-3499

DĖL KOMITETO PROTOKOLINIŲ PAVEDIMŲ VYKDYMO

Socialinės apsaugos ir darbo ministerija (toliau – Ministerija), įvertinusi Lietuvos Respublikos Seimo Socialinių reikalų ir darbo komiteto (toliau – Komitetas) 2019 m. rugsėjo 25 d. ir 2019 m. spalio 2 d. protokolinius pavedimus, teikia šią informaciją.

Dėl Komiteto 2019 m. rugsėjo 25 d. protokolo Nr. 103-P-39

Įgyvendindama protokolinį pavedimą, Ministerija įsteigė tarpžinybinę darbo grupę, sudarytą iš Ministerijos, Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Sveikatos apsaugos ministerijos, Finansų ministerijos atstovų, kuri iki 2020 m. vasario 28 d. turėtų parengti teisės aktų projektus dėl maksimalaus socialinės paramos dalies sumažinimo socialinio draudimo sistemoje.

Pažymėtina, kad socialinis draudimas skiriasi nuo socialinės paramos tuo, kad socialinio draudimo atveju lėšos surenkamos iš darbdavių ir darbuotojų socialinio draudimo įmokų. Socialinės paramos atveju žmonės aprūpinami iš valstybės biudžeto lėšų, taip užtikrinant, kad kiekvienas asmuo (šeima), neturintis pakankamai lėšų, gautų reikiamą paramą. Dažnai socialinis draudimas derinamas su socialine parama. Nesuderintos politikos priemonės lemia didesnes nepanaudotas lėšas, subjektų nepasitenkinimą paramos ir draudimo sistemomis. Socialinei politikai turi būti būdingas kryptingas sąsajumas, kuris leidžia pasiekti efektyvesnius rezultatus ir reikšmingesnius tikslus. Priemonių nesuderinamumas veda prie asmenų interesų ignoravimo, teisių neapsaugojimo, viešųjų finansų neefektyvaus panaudojimo arba šešėlinės ekonomikos plėtos, pvz., motinystės atveju, siekiant, kad motinos būtų socialiai apsaugotos, kad neskurstų, joms turi būti užtikrintas socialinis draustumas, kartu išlaikant ryšį su jų užimtumu ir darbo garantijomis. Prarastos darbo pajamos turi būti kompensuotos iš draudimo sistemos, bet kartu jos turi turėti galimybę dirbti ir prireikus gauti kitą paramą.

Dėl Komiteto 2019 m. spalio 2 d. protokolo Nr. 103-P-40

Vykdamas Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės (toliau – Valstybės kontrolė) rekomendacijas dėl Valstybinio socialinio draudimo fondo 2016 metų ataskaitos bei Lietuvos Respublikos Seimo 2017 m. lapkričio 16 d. nutarime Nr. XIII-749 nustatytą įpareigojimą pasiūlyti Lietuvos Respublikos Vyriausybei inicijuoti reikiamus teisinio reglamentavimo pakeitimus, kad būtų apibrėžta valstybinį socialinį draudimą ir socialinę paramą (iš valstybės biudžeto) jungianti socialinės apsaugos sistema ir nustatyti būdingi socialinio draudimo ir (ar) atskirų jo rūšių principai, priimtas Valstybinio socialinio draudimo įstatymo Nr. I-1336 2 straipsnio pakeitimo įstatymas Nr. XIII-823, kuriame numatyta, kad „valstybinis socialinis draudimas – valstybinės apsaugos sistemos dalis, kurios priemonėmis visiškai arba iš dalies kompensuojamos apdraustiesiems asmenims ir įstatymų nustatytais atvejais jų šeimų nariams dėl draudžiamųjų

įvykių prarastos darbo pajamos arba įstatymų numatytais atvejais šioje dalyje nurodytiems asmenims išmokamos įstatymų numatytos išmokos“.

Ministerija, įvertinusi Valstybės kontrolės pastebėjimus ir Komiteto pavidimą dėl nedraudiminių išmokų eliminavimo iš socialinio draudimo sistemos, identifiko šias išmokas, kuriose galimai yra nedraudiminių elementų: nelaimingų atsitikimų, įvykusių pakeliui į darbą (tarnybą) / iš darbo (tarnybos), išmoka; vienkartinė draudimo išmoka, apdraustajam mirus dėl draudžiamąjo įvykio; dalinio darbo išmoka; senatvės pensijos išmoka, kai gavėjo mirties atveju pensija mokama palaidojusiems asmenims už einamąjį ir būsimąjį mėnesį; kompensacija už ypatingas darbo sąlygas; bazinė našlių pensija; minimali motinystės, tėvystės, vaiko priežiūros ir ligos išmoka; vaiko priežiūros išmoka antraisiais vaiko priežiūros metais, kai asmuo gauna darbo užmokestį; ligos išmoka studentams, senatvės pensijos gavėjams ir karantino atveju. Kaip pavyzdį pateikiame minimalias socialinio draudimo išmokas 2018 m. gavusių asmenų skaičių: minimalių motinystės išmokos gavėjų skaičius buvo 1 265 iš 24 536 gavėjų; tėvystės išmokos – 344 iš 16 380 gavėjų; vaiko priežiūros išmokos – 1 328 iš 43 574 gavėjų.

Įvertinę socialinio draudimo prigimtį, siūlome svarstyti šias teisės aktų keitimo alternatyvas:

1. Atsisakyti nelaimingo atsitikimo pakeliui į darbą (tarnybą) ar iš darbo (tarnybos), kurio apibrėžtis pateikta Nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įstatymo 3 straipsnio 11 dalyje. Visi nelaimingi atsitikimai, įvykę pakeliui į darbą (tarnybą) / iš darbo (tarnybos), neturėtų būti laikomi draudžiamaisiais įvykiais, nes tuo metu darbuotojas nėra darbdavio žinioje, neatlieka darbinių funkcijų, todėl tai nėra darbdavio rizika. Darbdavys nėra įpareigotas ir negali būti įpareigotas užtikrinti saugių sąlygų ne darbo vietoje, kai darbuotojas nėra jo dispozicijoje. Didžioji dalis nelaimingų atsitikimų pakeliui į darbą ar iš jo įvyksta dar gyvenamojoje teritorijoje: laiptinėje, einant į garažą ir pan. Šie įvykiai nėra traktuojami kaip draudžiamieji įvykiai, nes priskiriami įvykiams, įvykusiems gyvenamojoje teritorijoje, tačiau ne „pakeliui į darbą (tarnybą) / iš darbo (tarnybos)“. Dėl šių įvykių asmenys gali gauti kitų draudimo rūšių išmokas, pvz., pagal Lietuvos Respublikos ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymą.

Iš viso išlaidos, patiriamos dėl nelaimingų atsitikimų pakeliui į darbą / iš darbo, sudaro apie 6,1 mln. eurų (2020 metų prognozė), įskaitant visas mokamas išmokas (ligos dėl nelaimingo atsitikimo, vienkartinę netekto darbingumo kompensaciją / periodines kompensacijas, vienkartinę išmoką apdraustajam mirus ir periodines draudimo išmokas apdraustajam mirus), kurios mokamos jo šeimos nariams ar išlaikomiems asmenims.

2. Atsisakyti vienkartinės draudimo išmokos apdraustajam mirus, įvertinus tai, kad pagal Nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įstatymo nuostatas (27 straipsnis) apdrausto mirusiojo šeimos nariai gali gauti periodines draudimo išmokas apdraustajam mirus, o pastarosios tiesiogiai susijusios su apdraustojo mokėtomis įmokomis ir jo gautu darbo užmokesčiu, arba **mirusiojo asmens šeimos nariams ar jo išlaikomiems asmenims iš valstybės biudžeto kompensuoti tam tikro nustatyto dydžio vienkartinę draudimo išmoką apdraustajam mirus.** Svarbu įvertinti, ar bus kompensuojamos su visais nelaimingais atsitikimais darbe, darbo metu ar tik su pripažintais draudžiamaisiais įvykiais susijusios išmokos pagal Lietuvos Respublikos nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įstatymą. Nelaimingų atsitikimų darbe vidutiniškai kasmet įvyksta apie 200, iš jų draudžiamųjų (kurie atitinka Nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įstatymo sąlygas) – 55 – 60.

3. Sureguliuoti vaiko priežiūros išmokos mokėjimą pirmaisiais ir antraisiais metais, atsižvelgiant į 2019 m. birželio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2019/1158 „Dėl tėvų ir prižiūrinių asmenų profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyros, kuriame panaikinama Tarybos direktyva 2010/18/ES“ nuostatas. Dalį išmokų mokėti iš Valstybinio socialinio draudimo fondo lėšų, o nedraudiminę išmokos dalį perduoti valstybės biudžetui.

PRIDEDAMA. Nedraudiminių socialinio draudimo išmokų analizė, 16 lapų.

Ministras

Linus Kukuraitis

Donata Telišauskaitė-Čekanavičė, tel. 8 706 68 121, el. p. vaidotas.kalinauskas@socmin.lt

DETALŪS METADUOMENYS

Dokumento sudarytojas (-ai)	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija 188603515, A. Vivulskio g. 11, 03610 Vilnius
Dokumento pavadinimas (antraštė)	DĖL KOMITETO PROTOKOLINIŲ PAVEDIMŲ VYKDYMO
Dokumento registracijos data ir numeris	2019-10-15 Nr. (23.3 E-55)SD-5070
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	–
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Vizavimas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Eglė Radišauskienė, Viceministras, Vadovybė
Sertifikatas išduotas	EGLĖ RADIŠAUSKIENĖ, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2019-10-15 13:28:22 (GMT+03:00)
Parašo formatas	XAdES-EPES
Laiko žymoje nurodytas laikas	–
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	ADIC CA-B, Asmens dokumentu israsymo centras prie LR VRM LT
Sertifikato galiojimo laikas	2018-09-25 10:36:18 – 2021-09-24 10:36:18
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Linas Kukuraitis, Socialinės apsaugos ir darbo ministras
Sertifikatas išduotas	LINAS KUKURAITIS, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2019-10-15 13:52:07 (GMT+03:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2019-10-15 13:52:08 (GMT+03:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	ADIC CA-B, Asmens dokumentu israsymo centras prie LR VRM LT
Sertifikato galiojimo laikas	2018-09-25 09:06:25 – 2021-09-24 09:06:25
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	"Registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA, VI Registru centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "Dokumentų valdymo sistema Avilys, LR socialinės apsaugos ir darbo ministerija, į.k. 188603515 LT", sertifikatas galioja nuo 2019-09-25 15:15:31 iki 2022-09-24 15:15:31
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	–
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	–
Priedamo dokumento sudarytojas (-ai)	–
Priedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	–
Priedamo dokumento registracijos data ir numeris	–
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	Dokumentų valdymo sistema Avilys, versija 3.5.15
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. Visi dokumente esantys elektroniniai parašai galioja (2019-10-15 15:07:22)
Paieškos nuoroda	–
Papildomi metaduomenys	Nuorašą suformavo 2019-10-15 15:07:23 Dokumentų valdymo sistema Avilys